

*Załącznik 27/2018 Zarządu Banku
Spółdzielczego
w Kazimierzu Dolnym
z dnia 19 lipca 2018r.*

*zatwierdzony Uchwałą Nr 10/2018
Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego
z Kazimierzu Dolnym
z dnia 20 lipca 2018r.*

Ujawnienie informacji

dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, część ósma.

przez Bank Spółdzielczy w Kazimierzu Dolnym

wg stanu na dzień 31 grudnia 2017r.

I. Wstęp

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w:
  - 1) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające Rozporządzenie(UE) nr 648/2012(CRR);
  - 2) Rozporządzeniu wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji;
  - 3) Rozporządzeniu delegowanego Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015r. uzupełniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do europejskich standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art.440 CRR;
  - 4) Ustawie Prawo Bankowe;
  - 5) Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. Urz. KNF z 2014 roku poz.17).dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2017 r.
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
  - 1) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
  - 2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. Bank informuje, że niniejszy dokument nie obejmuje całego zakresu ujawnianych informacji, określonych w Części Osmej Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 CRR. Ujawnienia informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust. 2 CRR, dokumenty te dostępne są na stronie internetowej Banku.
4. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte w następujących dokumentach:
  - 1) część sprawozdania finansowego – informacja dodatkowa,
  - 2) sprawozdanie Zarządu.
5. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w złotych.

II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii rozwoju Banku Spółdzielczego w Kazimierzu Dolnym na lata 2015-2019” i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. Polityką kapitałową Banku Spółdzielczego w Kazimierzu Dolnym, Planami finansowymi, a także Politykami/*Zasadami* w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust.1 lit. e zawarte jest w Załączniku nr 2.
7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust. 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:

- 1) Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organach Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów. Członkowie organów Banku spełniają wymagania związane z ograniczeniem liczby funkcji członka Zarządu lub Rady Nadzorczej pełnionych jednocześnie przez Członka Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku, zawarte w art. 22aa ust.3 ustawy Prawo bankowe.
- 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg Regulaminu działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedności Członków Zarządu w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie ze Statutem i z Regulaminem wyborów do Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Kazimierzu Dolnym stanowiący załącznik do Regulaminu Obrad Zebrania Przedstawicieli w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym, biorąc pod uwagę oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedności członków Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym.
- 3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka.
- 5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Z komentarzem [m1]:

III. Zakres stosowania – art. 436

Nie dotyczy

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych

IV. Fundusze własne – art. 437

1. Wartość poszczególnych składników, korekt i pomniejszeń kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitału Tier II oraz braku konieczności dokonywania ewentualnych obliczeń.

Wyszczególnienie	
Kwota	
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	12 663 470,00
Kapitał Tier I	12 663 470,00
Kapitał podstawowy CET1	12 663 470,00
Fundusz udziałowy	359 100,00
Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	12 382 896,00
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	152 402,00
Korekty okresu przejściowego dotyczące funduszu udziałowego	- 186 600,00
(-) Wartość firmy (wartości niematerialne i prawne)	-13 848,00
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I (np. amortyzacja kapitału z aktualizacji wyceny ze znakiem (-))	- 30 480,00
Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	-----
Kapitał Tier 2	-----
Skumulowane całkowite dochody	-----
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier 2 (kapitał z aktualizacji wyceny)	-----
Całkowity wymóg kapitałowy	5 484 133,00
Wymóg na ryzyko kredytowe	4 890 377,00
Wymóg na ryzyko operacyjne	593 756,00
Wymóg na ryzyko rynkowe	0,00
Całkowity współczynnik wypłacalności	18,47%

Fundusze bez uwzględniania amortyzacji funduszu udziałowego

Wyszczególnienie	Kwota
Fundusze własne ogółem	12 894 398,00
Fundusze podstawowe	12 741 996,00
Fundusz udziałowy	359 100,00
Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	12 382 896,00
Pozycja pomniejszająca fundusze własne	-44 328,00
Fundusze uzupełniające	152 402,00
Fundusze z aktualizacji wyceny majątku trwałego	152 402,00

2. Opis instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitale Tier II, w tym warunki emisji tych instrumentów.

Nie dotyczy.

3. Opis wszystkich ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych.

Nie dotyczy.

V. Wymogi kapitałowe – art. 438

1. Bank oblicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne:
- 1) ryzyko kredytowe;
  - 2) ryzyko koncentracji;
  - 3) ryzyko płynności;
  - 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
  - 5) ryzyko operacyjne;
  - 6) ryzyko braku zgodności;
  - 7) ryzyko wyniku finansowego;
  - 8) ryzyko kapitałowe;

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa wewnętrznym wymogiem kapitałowym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe jest regulacyjny wymóg kapitałowy, obliczony zgodnie z obowiązującą w Banku Procedurą szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym.

W celu wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, Bank stosuje wskaźnik – w wysokości 4% - dla ekspozycji o wagach ryzyka 75% i więcej, przekraczających poziom 75 % udziału w sumie aktywów powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe – według wartości bilansowej przy zastosowaniu średnioważonej wagi ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej.

Bank oblicza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne.

Bank wyliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego jest wyliczany zgodnie z zasadami określonymi w Rozp.UE nr 575/2013 oraz jest uwzględniany w planie finansowym i sprawozdaniach finansowych.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej z tytułu zagrożenia związanego ze zmianą wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych NBP o 200 p.b. – w zakresie ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie, oszacowania strat w skali 12 miesięcy z tytułu posiadania instrumentów finansowych w aktywach i pasywach z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy – w zakresie ryzyka krzywej dochodowości, oszacowania skutków ekonomicznych w zakresie spłaty kredytów przed terminem umownym oraz w zakresie zerwanych depozytów przed terminem, przy czym za skutki ekonomiczne przyjmuje się poziom spłaconych kredytów i zerwanych depozytów, przemnożony przez wskaźnik marży odsetkowej obliczony na datę analizy – w zakresie ryzyka opcji klienta.

Na potrzeby procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego Bank przyjmuje wartość graniczną (limit) dla ryzyka stopy procentowej łącznie w wysokości 15% funduszy własnych banku.

Wewnętrznym wymogiem kapitałowym na ryzyko stopy procentowej obejmującej poszczególne kategorie ryzyka stopy procentowej jest kwota o jaką wyliczone straty przekraczają wyżej wymieniony limit.

W celu wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek bazy depozytowej o 20% przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania wartości wskaźnika udziału aktywów płynnych w aktywach ogółem na poziomie 20%.

W przypadku gdy wskaźnik kształtuje się na niższym poziomie niż 20%, Bank oblicza wartość niedoboru aktywów płynnych i oblicza koszt utrzymania dodatkowej kwoty aktywów płynnych w skali 12 miesięcy (na podstawie różnicy oprocentowania pomiędzy stawką oprocentowania kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym (powiększoną o ewentualne prowizje), a średnią stawką oprocentowania dla lokat terminowych na okresy do 1 miesiąca włącznie w Banku Zrzeszającym).

Wewnętrzny wymóg na ryzyko płynności wyznaczany jest jako iloczyn kwoty wyznaczonej zgodnie z powyższymi zasadami, przemnożonej przez wagę 8%.

Przy badaniu istotności ryzyka biznesowego, Bank dokonuje analizy wielkości planowanego wyniku finansowego na dany rok według planu finansowego zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą, a wielkością zrealizowaną na datę analizy.

Jeżeli różnica pomiędzy wartością planowaną wyniku finansowego netto na dany rok, a zrealizowaną na datę dokonywania oceny kapitału wewnętrznego wartością wyniku finansowego netto, powiększoną o wartość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku jest dodatnia i większa 5% planowanego wyniku finansowego netto na dany rok, to Bank uznaje że ryzyko wyniku finansowego jest istotne i wówczas tworzy wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko biznesowe.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy tworzony jest w wysokości dodatniej różnicy pomiędzy wartością planowanego wyniku finansowego netto na dany rok a zrealizowaną na datę analizy wielkością wyniku finansowego netto, powiększoną o wielkość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku.

2. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych

określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE.

nie dotyczy

3. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112.

Lp.	Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy	Wymóg kapitałowy z uwzględnieniem współczynnika wsparcia
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,00	0,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	151 149,00	151 149,00
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	3 062,00	3 062,00
4.	Ekspozycje wobec instytucji	184 342,00	184 342,00
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 732 523,00	1 320 009,00
6.	Ekspozycje detaliczne	378 310,00	378 310,00
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2 762 260,00	2 479 256,00
8.	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	139 980,00	139 980,00
9.	Ekspozycje kapitałowe	0,00	0,00
10.	Inne ekspozycje	234 269,00	234 269,00
	Razem	5 585 895,00	4 890 377,00

VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Nie dotyczy.

VII. Bufory kapitałowe – art. 440

Na datę sporządzania informacji obowiązywały przepisy dotyczące utrzymywania buforów kapitałowych- bufora zabezpieczającego. Wartość tego bufora na dzień 31.12.2017r. wyniosła 859 896,00 zł.

VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441

Nie dotyczy

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:
  - 1) Określenie podstawowych kierunków stabilnego rozwoju akcji kredytowej przy zachowaniu planowanej dochodowości portfela oraz zasad ostrożnego zarządzania Bankiem.
  - 2) Dostosowanie regulacji kredytowych do zmieniających się przepisów zewnętrznych oraz warunków funkcjonowania Banku – wewnętrznych i zewnętrznych ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rekomendacji T oraz Rekomendacji S a także zapisów uchwały 258/2011 KNF.
  - 3) Określenie kierunków inwestowania, w tym dokonywania inwestycji własnych.
  - 4) Określenie kluczowych obszarów zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, które są monitorowane przez Zarząd Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) obniżenie poziomu udziału należności zagrożonych i zobowiązań pozabilansowych w portfelu kredytowym,
- 2) zwiększenie przychodów odsetkowych,
- 3) zwiększenie przychodów z tytułu prowizji,
- 4) zapewnienie zrównoważonego wzrostu portfela kredytowego skorelowanego ze wzrostem bazy depozytowej,
- 5) dostosowanie dynamiki przyrostu akcji kredytowej do dynamiki przyrostu funduszy własnych,
- 6) dostosowanie terminów udzielania kredytów do długości trwania składanych w Banku depozytów,
- 7) zwiększenie zaangażowania Banku w konsorcja kredytowe.

Bank kontynuuje politykę dywersyfikacji ryzyka kredytowego poprzez stosowanie ustalonych zasad bezpieczeństwa działalności kredytowej w poszczególnych segmentach rynku oraz poprzez niezbędne instrumenty. Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć:

- 1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela poprzez wprowadzone wewnętrzne limity branżowych oraz limity detalicznych ekspozycji kredytowych w postaci limitu udziału w ekspozycji w stosunku do posiadanych funduszy własnych oraz postaci limitu łącznego zaangażowania w detaliczne ekspozycje kredytowe w stosunku do jednego kredytobiorcy;
- 2) wymaganie przy ocenie zdolności kredytowej uwiarygodnionych dokumentów, weryfikacja informacji przekazywanych przez klientów;
- 3) doskonalenie metod oceny zdolności kredytowej poprzez:
  - a) ostrożne zwiększanie w portfelu kredytowym kredytów inwestycyjnych długo terminowych;
  - b) wymaganie udziału własnego przy udzielaniu kredytów hipotecznych i mieszkaniowych osobom fizycznym;

- c) w przypadku zabezpieczenia hipotecznego spłaty kredytu, stosowanie cesji należności z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości od ognia i zdarzeń losowych;
  - d) wykorzystywanie do weryfikacji kredytobiorców, celem minimalizacji ryzyka i eliminowania kredytobiorców niesolidnych, między innymi system wymiany danych, BIK S.A ;
  - e) stosowanie do aktualizacji wyceny wartości nieruchomości system AMRON oraz własnych baz nieruchomości;
  - f) wykorzystanie narzędzi informatycznych do tworzenia modeli oceny zdolności kredytowej;
  - g) ograniczenie oceny zdolności kredytowej w przypadku udzielania kredytów mieszkaniowych i hipotecznych do okresu 35 lat;
  - h) uwzględnienie w analizie zdolności kredytobiorców zmian w poziomie dochodów
  - i) uwzględnienie zmian cykli gospodarczych w ocenie zdolności kredytowej w przypadku kredytów długoterminowych.
- 4) Analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzanie stosownych ograniczeń;
  - 5) Wzmacnianie monitoringu ekspozycji kredytowych;
  - 6) Nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania ,mający na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m. in: proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.),
  - 7) Prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu;
  - 8) Dbłość o to, aby informacje przekazywane klientom były zrozumiałe i rzetelne, żeby zawierały wszystkie informacje dotyczące warunków udzielania kredytów, szczególnie ponoszonych przez klienta kosztów;
  - 9) Dbłość o profesjonalizm, staranność i rzetelną wiedzę pracowników kredytowych Banku;
  - 10) Analizę ryzyka kontrahenta, tj. sytuacji podmiotów, w których Bank przeprowadza inwestycje własne;
  - 11) Analizę opłacalności inwestycji własnych poprzez wyliczanie marży z tytułu tych inwestycji w stosunku do kosztu pozyskania środków w Banku;
  - 12) Zarządzanie ekspozycjami zagrożonymi, wczesna identyfikacja ekspozycji, których jakość zaczyna się pogarszać.

Ryzykiem kredytowym w Banku zarządza Zarząd.

Bank powierza nadzór nad wdrażaniem i realizacją Polityki kredytowej Wiceprezesowi Zarządu ds. Handlowych.

Nadzór nad ryzykiem kredytowym pełni Prezes Zarządu.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych są ustalane z uwzględnieniem zasad rozdzielenia funkcji operacyjnej od ryzyka.

Zarząd w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym określa kluczowe obszary zarządzania ryzykiem kredytowym, które poddaje monitorowaniu.

Należności zagrożone to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii podwyższonego ryzyka: poniżej standardu, wątpliwe i stracone, o których mowa w przepisach dotyczących zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Definicja pozycji przeterminowanych:

- a) Przeterminowanie przekracza 90 dni
- b) Przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 200 złotych,
- c) Przeterminowana kwota przekracza w przypadku pozostałych klas ekspozycji 200 złotych.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego.

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego określa Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym. Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków zwane dalej „rezerwami celowymi” zgodnie z zasadami określonymi w:

- 1) Ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz U. z 2013 r. poz. 330 z późn. Zm.), zwana dalej UOR,
- 2) Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (j.t.DZ. U. z 2013r., poz. 329).
- 3) Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz.2066), zwanym dalej Rozporządzeniem w sprawie zasad tworzenia rezerw.
- 4) Polityce rachunkowości Banku,

Bank tworzy rezerwy celowe, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) Kategorii „normalnych”, - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek kredytów detalicznych,
- 2) Kategorii „pod obserwacją”,
- 3) Ekspozycji „zagrożonych” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwych”, „straconych”.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do do kategorii „normalne”, tworzy się w wysokości co najmniej wymagalnego poziomu rezerw, stanowiącego - 1,5% ich podstawy;

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw.

- a) 1,5% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- b) 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- c) 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- d) 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych – kryteria klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

1. Kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
  - a) Ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
  - b) Ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
2. Dwóch niezależnych od siebie kryteriów,
  - a) Terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
  - b) Sytuacji ekonomiczno- finansowej dłużnika, w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

Ocena sytuacji ekonomiczno - finansowej

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, prowadzącego pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową, z wyłączeniem klientów będących jednostkami samorządu terytorialnego, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o ocenę mierników ilościowych oraz ocenę mierników jakościowych.

Ocenę mierników ilościowych klienta przeprowadza się dokonując indywidualnej analizy wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową.

W przypadku, gdy w ocenie Banku wartość mierników nie uwzględnia specyfiki prowadzonej przez klienta działalności, Bank może przy dokonywaniu oceny klienta porównać wartości mierników obliczonych dla klienta z ich poziomem właściwym dla danej działalności, dotyczy to w szczególności mierników określających płynność i rotację.

Ocenę jakościową klienta, który jest klientem prowadzącym pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową, przeprowadza się na podstawie oceny mierników jakościowych.

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, który rozlicza podatek rolny lub podatek dochodowy w formie ryczałtu bądź karty podatkowej, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o indywidualną analizę ilościową i jakościową oraz ocenę wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową, wykorzystując odpowiednie mierniki.

Podstawa tworzenia rezerw celowych

Podstawą tworzenia rezerw celowych stanowi wartość bilansowa kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych, ale z uwzględnieniem w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

W przypadku gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe.

Przegląd i klasyfikacja ekspozycji kredytowych

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzenia klasyfikacji.

Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych na koniec każdego kwartału. Dokonując klasyfikacji podmiotu Bank bierze pod uwagę sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika i terminowość spłat rat kapitałowych i odsetek – na bieżąco.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nie przekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych

Ekspozycje kredytowe wobec:

- 1) Skarbu Państwa klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 2) Pożyczek i kredytów detalicznych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „stracone”.
- 3) Pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „ pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 4) Jednostek samorządu terytorialnego klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 5) Klientów prowadzących pełną lub uproszczoną sprawozdawczość oraz klientów, którzy rozliczają podatek rolny lub podatek dochodowy w formie ryczałtu bądź karty podatkowej klasyfikuje się do kategorii „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych. Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Rezerwę celową zmniejsza się odpowiednio do:

- 1) Zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej,
- 2) Zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
- 3) Wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych;

Zmniejszenia dokonuje się po terminie wydania odpowiedniej decyzji, nie później jednak niż w terminie najbliższej klasyfikacji.

Ekspozycje kredytowe, z wyłączeniem z wyłączeniem zobowiązań pozabilansowych lub inne aktywa umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają uprzednio utworzone rezerwy, w kwocie umorzonej, przedawnionej lub nieściągalnej.

Rozwiązanie rezerw celowych następuje po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia, tzn. w przypadku całkowitej spłaty lub wygaśnięcia ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego, częściowej spłaty

ekspozycji kredytowej, w części odpowiadającej tej spłacie, zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji, wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych, wygaśnięcia ekspozycji kredytowej w wyniku przejęcia przez Bank aktywów.

Odpowiedzialność za monitorowanie i dokonywanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Nadzór nad prawidłowym poziomem rezerw celowych sprawują kierownicy jednostek organizacyjnych Banku dla ekspozycji, które znajdują się w ich portfelu.

Łączna wartość ekspozycji bilansowych w wartości nominalnej na dzień 31.12.2017r. wyniosła 64 805 405,00 zł.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00
	Należności normalne	0,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	0,00
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	423 429,00
	Należności normalne	424 661,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	1 232,00
	Odsetki	0,00
3.	Rolnicy indywidualni	15 272 227,00
	Należności normalne	15 506 772,00
	Należności pod obserwacją	5 588,00
	Należności zagrożone	14 673,00
	Rezerwy celowe	12 619,00
	Korekta wartości	280 445,00
	Odsetki	38 258,00
4.	Osoby prywatne	25 243 251,00
	Należności normalne	25 603 909,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	338 549,00
	Rezerwy celowe	273 299,00
	Korekta wartości	562 015,00
	Odsetki	136 107,00

5.	Przedsiębiorcy indywidualni	18 200 652,00
	Należności normalne	17 616 305,00
	Należności pod obserwacją	671 176,00
	Należności zagrożone	51 430,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	172 551,00
	Odsetki	34 292,00
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 329 682,00
	Należności normalne	1 337 340,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	7 658,00
	Odsetki	0,00
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	60 469 241,00

Instytucje rządowe i samorządowe

	Wyszczególnienie	Wartość
	Należności normalne	3 235 000,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	7 151,00
	Odsetki	1 050,00
	Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	3 228 899,00

Struktura branżowa ekspozycji.

Struktura zaangażowania kredytowego wg branż wraz z kwotą należności zagrożonych, kwotą rezerw celowych oraz kwotą korekt wartości rezerw wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Sektor gospodarki	Zobowiązania pozabilansowe	Należności normalne i pod obserwacją (wartość nominalna)	Należności zagrożone (wartość nominalna)	Należności kapitałowe razem	Rezerwy celowe	Korekta wartości rezerw (pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw)
Brak PKD						
Administracja publiczna i obrona narodowa	-	3 235 000,00	-	3 235 000,00	-	-

obowiązkowe zabezpieczenia społeczne						
Budownictwo	1 838 733,75	1 745 700,00	-	1 745 700,00	-	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	-	-	-	-	-	-
Działalność profesjonalna naukowa i techniczna	-	-	-	-	-	-
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	-	343 750,00	-	343 750,00	-	-
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2 355 769,00	181 570,00	-	181 570,00	-	-
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2 467 856,31	2 142 740,00	-	2 142 740,00	-	-
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 100 022,87	5 456 269,59	51 430,41	5 488 536,72	-	218 184,50
Górnictwo i wydobywanie	-	27 000,00	-	27 000,00	-	-
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	457 063,64	4 447 010,00	-	4 447 010,00	-	-
Działalność wydawnicza	-	65 000,00	-	65 000,00	-	-
Informacja i komunikacja	-	-	-	-	-	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	-	731 000,00	-	731 000,00	-	-
Działalność organizacji religijnych	-	1 300 000,00	-	1 300 000,00	-	-
Przetwórstwo przemysłowe	-	2 881 010,00	-	2 881 010,00	-	-
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	52 113,46	15 515 033,00	12 000,00	15 527 030	12 618,42	-
Transport i gospodarka magazynowa	-	371 920,00	-	371 920,00	-	-
Edukacja	-	375676,72	-	375676,72	-	-

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji.

Arkusz: A0001: Dane do zestawienia płynności - AKTYWA														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M		
A	SALDO WN	AVista	>240<=7dni	>7dni<=1 m-c	>1 m-c<=3 m-ce	>3 m-c<=6 m-cy	>6 m-c<=1 rok	>1 rok<=2 lata	>2 lat<=5 lat	>5 lat<=10 lat	>10 lat<=20 lat	>20 lat	Suma Kontrolna	
D0	Należności od podmiotów niefinansowych	81 165 752,13	289 872,15	12 457,76	354 499,23	1 673 016,19	3 032 531,06	6 285 873,82	8 044 391,43	15 204 286,02	10 750 601,24	11 904 278,61	3 604 944,62	
D1	Kredyty w RCR w sytuacji normalnej i pod obserwacją	445 679,34	2334,48	9 828,30	40 534,21	46 089,98	90 502,04	256 390,32						445 679,34
D2	Kredyty w rachunkach bieżących w sytuacji normalnej i pod obserwacją	2 977 427,82	8005,69		109 251,86	280 834,90	1 433 615,22	1 145 720,15						2 977 427,82
D3	Pozostałe kred. i pot. skup. wierz. zreal. gw. i poręcz. oraz pozostałe należności w sytuacji normalnej i pod obserwacją	57 742 644,97	288 531,98	2629,46	204 713,16	1 346 091,30	1 508 413,80	4 883 763,35	8 044 391,43	15 204 286,02	10 750 601,24	11 904 278,61	3 604 944,62	57 742 644,97
D4	Odsetki od należności normalnych i pod obserwacją niezapadłe	124 136,27										0		0,00
D5	Odsetki od należności normalnych i pod obserwacją zapadłe	32 778,65												0,00
D6	Kred. i pot., skup. wierz., zreal. gw. i poręcz. oraz pozostałe należności w sytuacji zagrożonej	404 652,59	245900,71	0	1 298,71	5 677,92	4 072,11	5 678,70	16376,9	35293,5	64331,53	26022,51		404 652,59
D7	Odsetki od należności zagrożonych niezapadłe	1699,28												0,00
D8	Odsetki od należności zagrożonych zapadłe	50 170,46												0,00
D9	Rezerwy celowe oraz korekty wartości należności normalnych i pod obserwacją z tytułu lokat, kredytów itd.	1 188 543,56												0,00
D10	Rezerwy celowe oraz korekty wartości należności zagrożonych	174 684,81												0,00
E0	Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego													0,00
E1	Kred. i pot., skup. wierz., zreal. gw. i poręcz. oraz pozostałe należności w sytuacji normalnej i pod obserwacją	3 226 000,00				70000	70 000,00	755 000,00	680 000,00	1260000	400000			3 226 000,00
E2	Odsetki od należności normalnych i pod obserwacją niezapadłe	1 049,87												0,00
E3	Odsetki od należności normalnych i pod obserwacją zapadłe	0												0,00
E4	Kred. i pot., skup. wierz., zreal. gw. i poręcz. oraz pozostałe należności w sytuacji zagrożonej													0,00
E5	Odsetki od należności zagrożonych niezapadłe													0,00
E6	Odsetki od należności zagrożonych zapadłe													0,00
E7	Rezerwy celowe oraz korekty wartości należności normalnych i pod obserwacją z tytułu lokat, kredytów itd.	7151,3												0,00
E8	Rezerwy celowe oraz korekty wartości należności zagrożonych													0,00

Bank tworzy rezerwy celowe zgodnie z Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) Kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- 2) Kategorii „pod obserwacją”
- 3) Grupy „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (j.t.Dz. U. z 2015 r. poz. 2066) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

3. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach – nie dotyczy, Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski
4. Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości

kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym; - nie dotyczy .Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski.

5. Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych.

Treść	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan na koniec roku obrotowego	Wymagany poziom rezerw celowych
1.Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego	273 170,17	171 000,22	0,00	158 252,60	285 917,79	285 917,79
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ogółem	273 170,17	171 000,22	0,00	158 252,60	285 917,79	285 917,79

X. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).
Nie dotyczy.
Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

XI. Korzystanie z ECAI – art. 444

Nie dotyczy

Bank nie korzysta z ratingów.

XII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	Nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko	Nie dotyczy

	walutowe	
--	----------	--

XIII. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446

1. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2017 wynosi 593 755,64 zł.
2. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego - zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2017 roku podane są w poniższej tabeli.

Lp.	Kategoria	Strata brutto
1.	Oszustwa wewnętrzne	0,00
2.	Oszustwa zewnętrzne	0,00
3.	Zasady dotyczące zatrudnienia i bezpieczeństwa w miejscu pracy	0,00
4.	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0,00
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	0,00
6.	Zakłócenia działalności banku i awarie systemu	10 369,40
7.	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	0,00
	Razem	10,369,40

3. W 2017 roku nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, rozumianych jako zdarzenia powodujące straty przekraczające 59 375,00. zł.
4. Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje się ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników.

XIV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

1. Zróżnicowanie między ekspozycjami pod względem ich celów, w tym w zakresie zysków kapitałowych oraz celów strategicznych, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny, w tym zasadnicze założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz wszystkie znaczące zmiany tych praktyk;

2. wartość księgową, wartość godziwą oraz – w przypadku ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego – porównanie z ceną rynkową, jeśli zasadniczo różni się ona od wartości godziwej;

Instrumenty kapitałowe – wg poniższej tabeli:

BPS S.A w Warszawie	31.12.2017	Szt.	Cena jednostkowa w zł.
- akcje serii O	115 790,00	115 790,00	1,00
- akcje serii H	217 835,00	217 835,00	1,00
- akcje serii W	140 000,00	56 000 ,00	2,50
- akcje serii H	294 077,25	217 835,00	1,35
- akcje serii I	20 000,00	20 000,00	1,00
- akcje serii J	118 917,00	118 917,00	1,00
- akcje serii K	100 000,00	100 000,00	1,00
- udziały IPS	2 000,00		
Należność netto	1 008 619,25	846 377,00	x

3. rodzaje, charakter oraz kwoty ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego, ekspozycji w niepublicznych papierach kapitałowych w wystarczająco zdywersyfikowanych portfelach oraz innych ekspozycji;
nie dotyczy
4. zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji w danym okresie w ujęciu skumulowanym;
nie dotyczy
5. całkowita wartość niezrealizowanych zysków lub strat, łączne niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny oraz wszelkie takie kwoty ujęte w funduszach własnych podstawowych lub dodatkowych.
nie dotyczy

XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

1. Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia.

Celem strategicznym polityki Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej jest:

- 1) Utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego w granicach nie zagrażających realizacji planu finansowego i adekwatności kapitałowej Banku,
- 2) Utrzymanie profilu ryzyka stopy procentowej w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany przez Radę Nadzorczą,
- 3) Utrzymanie nieznaczającej skali działalności handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) Prowadzenie działań mających na celu zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej w ramach zarządzania aktywami i pasywami Banku,
- 5) Utrzymanie poziomu poszczególnych kategorii ryzyka stopy procentowej występujących w prowadzonym portfelu bankowym na poziomie nie wymagającym tworzenia wewnętrznych wymogów kapitałowych (według metodologii przyjętej w wewnętrznych procedurach Banku)

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) Ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych,
- 2) Utrzymanie poprzez ustanowione limity, wrażliwości bilansu na zmiany rynkowych stóp procentowych (luka przeszacowania, ryzyko bazowe) na poziomie nie przekraczającym wartości obowiązujących w procedurze zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- 3) Zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
  - a) Stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
  - b) Oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);

W celu utrzymania założonego w planach strategicznych i rocznych planach finansowych profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą działań związanych z:

- 1) inwestowaniem (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanymi w banku zrzeczającym;
- 2) kredytowaniem (ustalenie parametrów produktów kredytowych),
- 3) finansowaniem zewnętrznym,
- 4) ustalaniem oprocentowania,

5) zarządzaniem terminem zapadalności/wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli.

Bank podejmuje następujące działania:

- 1) Prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych,
- 2) Analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków,
- 3) Zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych.

Testy warunków skrajnych.

Testem warunków skrajnych objęta jest zmiana wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy, na skutek zmian stóp procentowych NBP o 200 punktów bazowych.

Obliczenia zmian wyniku z tytułu odsetek przeprowadzane są przy pomocy metody luki (niedopasowanie terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych w okresie 12 miesięcy od daty analizy) oraz z uwzględnieniem ryzyka bazowego, rozumianego jako niejednakowe zmiany oprocentowania aktywów i pasywów.

W obliczeniach zakłada się:

ograniczoną możliwość zmian stóp procentowych, wynikającą z niższego poziomu stóp procentowych poszczególnych pozycji aktywów i pasywów, niż zakładana skala zmian stóp procentowych (2 p.p.); w analizie wykorzystywane są średnie ważone stopy procentowe w ramach poszczególnych przedziałów oprocentowania:

przedział od 0% do $<1\%$

przedział od 1% do $<2\%$

przedział $\geq 2\%$

Testy warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej wykonuje się z częstotliwością miesięczną w ramach procesu szacowania ryzyka stopy procentowej.

Zmiana stóp procentowych NBP	Ryzyko przeszacowania	Ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe				
	Jednakowa zmiana oprocentowania aktywów i pasywów	Zmiana oprocentowania bez uwzgl. walokalkulacji; przy oproc. < 2% spadek maks. do 0%	Zmiana oprocentowania z uwzgl. walokalkulacji; przy oproc. < 2% spadek maks. do 0%	Zmiana oprocentowania z uwzgl. wsk. ruchliwości w zmianach pom. R, FS i W; proporcji pom. R i stopami w grupie B	Zmiany w kol. IV w relacji do funduszy własnych	Zmiany w kol. IV w relacji do wyniku odsetkowego
WARIANT >>>	I	II	III	IV	V	VI
+ 2,00	285,6	285,6	287,1	299,9	2,4%	9,0%
+ 1,00	142,8	142,8	143,5	156,3	1,2%	4,7%
+ 0,50	71,4	71,4	71,8	81,4	0,6%	2,5%
+ 0,25	35,7	35,7	35,9	47,6	0,4%	1,4%
- 0,25	-35,7	-84,9	-85,1	-135,5	-1,1%	-4,1%
- 0,50	-71,4	-208,5	-208,9	-257,2	-2,0%	-7,8%
- 1,00	-142,8	-455,6	-456,4	-464,0	-3,7%	-14,0%
- 2,00	-285,6	-834,5	-968,2	-953,8	-7,5%	-28,8%

Według stanu na koniec grudnia 2017 roku przeprowadzono testy warunków skrajnych dla następujących rodzajów ryzyka stopy procentowej:

- 1) Ryzyko przeszacowania – zmiana stóp procentowych o 200 punktów bazowych,
- 2) Ryzyka bazowego przy założeniu zmiany rynkowych stóp procentowych o maksymalną rozpiętość pomiędzy średnią stawką WIBOR 1Ma stopą redyskonta weksli z ostatnich 12 miesięcy poprzedzających dzień analizy na wynik odsetkowy i fundusze własne Banku.

Z uwagi na brak udziału kredytów o stałej stopie procentowej w obliżu kredytowym oraz depozytów o stałej stopie procentowej w bazie depozytowej (depozyty ogółem), poziom ryzyka opcji klienta jest niski.

Ryzyko krzywej dochodowości Bank uznał za nieistotne z uwagi na krótkie terminy przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych.

Przy spadku stóp procentowych o 2 p.p. spadek dochodu może wynieść -285,6 – jest to konsekwencją dodatniej luki w okresie 12 miesięcy – ryzyko przeszacowania.

W ramach ryzyka bazowego, Bank przeprowadza stress test, obejmujący wpływ zmiany rynkowych stóp procentowych o maksymalną rozpiętość pomiędzy średnią stawką WIBOR, a stopą redyskonta weksli z ostatnich 12 miesięcy poprzedzających dzień analizy na wynik odsetkowy Banku. Na dzień analizy zmiana wyniku odsetkowego wyniosła -668,2 zł.

XVI. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Nie dotyczy

XVII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

1. Polityka wynagrodzeń (w 2017 roku obowiązywała Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Kazimierzu dolnym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 r. - Dz.U. poz.637) przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2017 roku jeden raz. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
2. Wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń tj. wynagrodzenia członków Zarządu w części zmiennej, wynagrodzenia te są zależne od:
  - 1) zysk netto,
  - 2) zwrot z kapitału własnego (ROE),
  - 3) jakość portfela kredytowego,
  - 4) współczynnik kapitałowy,
  - 5) wskaźnik płynności LCR,
  - 6) wynik z tytułu rezerw celowych.
3. Kryteria stosowanych przy pomiarze wyników to : realizacja w 80% planu ekonomiczno- finansowego wskaźników wymienionych w ust 2 w każdym z ostatnich trzech lat i okres niepełnego roku za który jest przeprowadzana ocena planu w/w wskaźników.
4. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) dyrektywy 36/2013 - składnik zmienny nie przekracza 100 % stałego składnika łącznego wynagrodzenia każdej osoby. Na dzień 31.12.2017r wyniósł 9,92%.
5. Bank nie stosuje polityki odraczania płatności i wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.
6. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka.

Wynagrodzenie 3 Członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Kazimierzu Dolnym osiągnięte w 2017 roku wyniosło 370 730,00 zł słownie: trzysta siedemdziesiąt tysięcy siedemset trzydzieści 00/100 zł - część stała (wynagrodzenie zasadnicze), część zmienna (premia) – 36 790,00 zł słownie: trzydzieści sześć tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt 00/100 złotych.

7. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w

danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR

Nie dotyczy

XVIII. Dźwignia finansowa – art. 451

Ryzyko nadmiernej dźwigni – ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów; (art. 4 ust 1 pkt 94 CRR).

Bank przy obliczaniu wskaźnika dźwigni nie stosuje odstępstw określonych w art. 499. 2 i 3 CRR. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier I, jak i według definicji przejściowej kapitału Tier II.

Bank nie stosuje kwot wyłączonych z ekspozycji całkowitej zgodnie z CRR art.429. Przy obecnie przyjętych założeniach Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym, biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyka, Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne. Nie opracowano więc szczegółowych procedur w tym zakresie.

W poniższej tabeli zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni w 2017 r. Bank nie uznaje ryzyka nadmiernej dźwigni za istotne, ze względu na wysoki poziom wskaźnika dźwigni Banku w porównaniu z rekomendowanym poziomem minimalnym. Jego poziom jest zadowalający, przy niewielkich zmianach, nie jest więc uzasadniony opis czynników wpływających na zmiany jego wielkości.

Wskaźnik dźwigni	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję kapitału Tier I	12,26 %	12,88 %	12,29 %	11,60 %
Wskaźnik dźwigni- wykorzystując	12,44 %	13,05 %	12,46 %	11,76 %

definicję przejściową kapitału Tier I				
---------------------------------------	--	--	--	--

XIX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

NIE DOTYCZY

Bank nie stosuje metod IRB

XX. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

1. Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych
2. Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:
  - a) Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczeń wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym.
  - b) Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 UE Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, zgodnie z instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym.
  - c) W celu ograniczenia skutków ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia. Przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli, zgodnie z obowiązującą w Banu Instrukcją prawnych form zabezpieczeń wierzytelności Banku w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym oraz Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Kazimierzu Dolnym
3. Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania.

Rodzaj zabezpieczenia ekspozycji kredytowych	Wielkość w zł	%uznanych kapitałów	Wykonanie w %
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	16 238 421,00	200	133,86%
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	15 153 625,00	200	129,61%
Poreczenie	4 703 712	150	29,46%
Weksel	17 874 340,00	200	163,30%
Oświadczenie o poddaniu się egzekucji	2 339 313,00	50	19,46%
Inne zabezpieczenia	8 495 994,00	50	14,17%
Razem	64 805 405,00		

4. Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych

5. Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe w wartości nominalnej w jeden rodzaj zabezpieczenia jako procentowy stosunek zaangażowań do funduszy własnych Banku w PLN.

XXI. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy

XXII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Nie dotyczy

Kazimierz Dolny dnia 19 lipca 2018 r.

Załącznik nr 1

Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem

1. Ogólna strategia zarządzania ryzykami opisuje sposób zarządzania ryzykiem w Banku, kryteria uznawania ryzyka za istotne, zasady funkcjonowania systemu limitów oraz generalną skłonność do podejmowania ryzyka.
2. Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
3. Na system zakres zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
  - 1) Procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
  - 2) Identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
  - 3) System limitów ograniczających ryzyko;
  - 4) System informacji zarządczej;
  - 5) Odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania;
4. Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne zaliczane są
  - 1) ryzyko kredytowe,
  - 2) ryzyko operacyjne,
  - 3) ryzyko płynności,
  - 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
  - 5) ryzyko biznesowe,
  - 6) ryzyko braku zgodności
  - 7) ryzyko wyniku finansowego
  - 8) ryzyko kapitałowe

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych; wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku .

Proces zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Komitet Audytu
- 3) Zarząd
- 4) Stanowiska ds. ryzyk bankowych
- 5) Komórki organizacyjne Banku oraz pracownicy Banku;

Rada Nadzorcza:

- 1) Zatwierdza strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m. in. Możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) Zatwierdza procedury dotyczące procesów:

- a) Szacowania kapitału wewnętrznego,
- b) Planowania i zarządzania kapitałowego;
- 3) Zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) Zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) Sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa „regulacji wewnętrznych”, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 6) Sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 7) Zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 8) Zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych ich funkcji;
- 9) Sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;

Komitet Audytu

- 1) Dokonuje przeglądu zgodności stosowanych zasad rachunkowości z przepisami prawa oraz ocenę zamierzonych przez Zarząd Banku istotnych zmian w rachunkowości;
- 2) Kontroluje terminowość poszczególnych etapów procesu sprawozdawczości finansowej Banku, w tym weryfikacji wyników jej oceny oraz proponowanych działań naprawczych;
- 3) Przedstawianie Radzie Nadzorczej Banku rekomendacji w sprawie zatwierdzenia zbadanego przez audytora rocznego sprawozdania finansowego;
- 4) Dokonuje oceny funkcjonowania i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, przynajmniej raz w roku;
- 5) Przeprowadza ocenę procesu zarządzania ryzykiem dla zapewnienia właściwego prowadzenia działalności bankowej;
- 6) Otrzymuje od Zarządu Banku kwartalne raporty dotyczące wyników identyfikacji, oceny, kontroli i modyfikacji wielkości i profilu ryzyka braku zgodności;
- 7) Dokonuje nadzoru obszarów wskazanych przez biegłego rewidenta podczas badania, jako szczególnie narażonych na ryzyko.

Zarząd

1. Podejmuje decyzje dotyczące zarządzania Bankiem z uwzględnieniem rezultatów badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego, lustrację oraz biegłych rewidentów.
2. Bierze czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka, o których mowa w przepisach prawa i Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oraz wycenie aktywów.
3. Odpowiada za skuteczność i wydajność zarządzania Bankiem, ze szczególnym uwzględnieniem:
  - 1) Systemu zarządzania ryzykiem,
  - 2) Systemu kontroli funkcjonalnej i audytu wewnętrznego,
  - 3) Procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądu kapitału wewnętrznego.
4. Nadzoruje efektywność ww. procesów.
5. Wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia w razie zmiany poziomu ryzyka w działalności Banku.
6. Wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.
7. Wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka przez Bank.
8. Odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych polityk, strategii oraz procedur w zakresie zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.
9. Przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresową informację, przedstawiającą w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny, rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.
10. Odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku.
11. Podejmuje czynności mające na celu zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa.
12. Odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności.
13. Odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie sprawozdań Radzie Nadzorczej w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności.
14. Nadzór na realizacją oraz okresowa weryfikacja procesów:
  - 1) Szacowania kapitału wewnętrznego,
  - 2) Zarządzania kapitałowego,

- 3) Planowania kapitałowego.
15. Przeprowadza regularne przeglądy procesu szacowania kapitału wewnętrznego, tak, aby proces był odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności Banku.
16. Ustala całkowity wymagany poziom kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościową ocenę.
17. Realizuje zatwierdzone przez Radę Nadzorczą plany ekonomiczno-finansowe.
18. Nadzoruje funkcjonowanie obszaru zarządzania bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego, w tym nad procesem zarządzania elektronicznymi kanałami dostępu.
19. Zapewnienie udziałowcom dostępu do informacji nt. przestrzegania Zasad ładu korporacyjnego.
20. Przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
  - 1) Analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
  - 2) Apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
  - 3) Analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
  - 4) Wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.
6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku.
9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują poszczególne stanowiska do spraw ryzyka oraz

komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
2. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:
  - 1) Rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banki;
  - 2) Profilu ryzyka;
  - 3) Stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
  - 4) Wyników testów warunków skrajnych;
  - 5) Skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa szczegółowa regulacja.

Załącznik nr 2

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kazimierzu Dolnym niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko
1. 19.07.2018r.	Jolanta Maj	Prezes Zarządu
2. 19.07.2018r.	Cezary Wojtanowicz	Wiceprezes Zarządu
3. 19.07.2018r.	Małgorzata Lisowska	Członek Zarząd